

หลักสูตรการอบรมครู วิชาภูมิศาสตร์

เนื้อหา ประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

1. ภูมิศาสตร์กายภาพ (Physical Geography)
2. ภูมิศาสตร์มนุษย์ (Human Geography)
3. ภูมิศาสตร์เทคนิค (Geographic Techniques)

หัวข้อในแต่ละเรื่อง

เรื่อง	หัวข้อ
1. ภูมิศาสตร์กายภาพ	- ภูมิลักษณะ- ทรัพยากรธรรมชาติและจัดการทรัพยากรธรรมชาติ- ภูมิอากาศและการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ- ภูมิศาสตร์สิ่งแวดล้อม- ภัยธรรมชาติและจัดการภัยพิบัติ
2. ภูมิศาสตร์มนุษย์	- ภูมิศาสตร์ประชากร- ภูมิศาสตร์วัฒนธรรม- ภูมิศาสตร์เศรษฐกิจ- ภูมิศาสตร์การเกษตร- ภูมิศาสตร์เมือง- ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว- ภูมิศาสตร์การพัฒนา
3. ภูมิศาสตร์เทคนิค	- แผนที่- ภาพถ่ายทางอากาศ- การรับรู้จากระยะไกล- ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์- ระบบกำหนดตำแหน่งบนโลก- งานภาคสนาม- เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูล

รายละเอียดเนื้อหา

เรื่อง ภูมิศาสตร์กายภาพ

หัวข้อ	หัวข้อย่อย
1. ภูมิลักษณะ	1. โลก โครงสร้าง และส่วนประกอบ - กำเนิดโลกและวิวัฒนาการ - ลักษณะรูปร่างและพื้นผิวโลก - โครงสร้างภายใน - แผ่นเปลือกโลกและการแปรสัณฐาน - หินและวัฏจักรหิน 2. กระบวนการเปลี่ยนแปลงของเปลือกโลก - กระบวนการเปลี่ยนแปลงภายใน - กระบวนการเปลี่ยนแปลงภายนอก - กระบวนการเปลี่ยนแปลงจากภายนอกโลก 3. ภูมิลักษณะพื้นผิวโลก - พื้นผิวโลก - ภูมิลักษณะจากน้ำผิวดิน - ภูมิลักษณะจากน้ำใต้ดิน - ภูมิลักษณะจากน้ำทะเล - ภูมิลักษณะจากลม - ภูมิลักษณะจากธารน้ำแข็ง
2. ทรัพยากรธรรมชาติและการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติ	1. การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ - แนวคิดการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ - หลักการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ - กลยุทธ์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ 2. ทรัพยากรน้ำ - น้ำผิวดิน - น้ำใต้ดิน 3. ทรัพยากรดิน

	4. ทรัพยากรป่าไม้ - ป่าเขตร้อน - ป่าเขตอบอุ่น - ป่าเขตขั้วโลก

รายละเอียดเนื้อหา

หัวข้อ	หัวข้อย่อย
2. ทรัพยากรธรรมชาติและจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติ	5. ทรัพยากรแร่ 6. ทรัพยากรเชื้อเพลิงฟอสซิล - ปิโตรเลียม - ถ่านหิน 7. พลังงานทางเลือก - พลังงานแสงอาทิตย์ - พลังงานลม - พลังงานความร้อนใต้พิภพ - พลังงานชีวมวล - พลังงานน้ำ
3. ภูมิอากาศและการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ	1. บรรยากาศ - ส่วนประกอบของบรรยากาศ - โครงสร้างของชั้นบรรยากาศ 2. องค์ประกอบภูมิอากาศ - การแผ่รังสีดวงอาทิตย์ - อุณหภูมิ - ความกดอากาศ - ลม - หมอก - เมฆ - มวลอากาศ

	- แนวปะทะอากาศ - ฝน - พายุ 3. การจำแนกเขตภูมิอากาศ - หลักเกณฑ์การจำแนกเขตภูมิอากาศ - การวิเคราะห์เขตภูมิอากาศ 4. สภาพอากาศที่เลวร้าย - พายุหมุนเขตร้อน - พายุฟ้าคะนอง - พายุทอร์นาโด - คลื่นอากาศร้อนหรือคลื่นความร้อน

หัวข้อ	หัวข้อย่อย
3. ภูมิอากาศและการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ	- พายุฝุ่นและพายุทราย - ภัยแล้ง - พายุฤดูหนาว 5. การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศและผลกระทบ - การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ - สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ - ปรากฏการณ์เรือนกระจก - ผลกระทบที่ได้รับจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ
4. ภูมิศาสตร์สิ่งแวดล้อม	1. สิ่งแวดล้อม 2. ระบบนิเวศ - ชีวนิเวศ - ความหลากหลายทางชีวภาพ - ดัชนีความหลากหลาย

	- การหมุนเวียนของพลังงานและสารอาหาร - โഴ้อาหาร - สายใยอาหาร - วัฏจักรสารอาหารในระบบนิเวศ 3. ผลกระทบของมนุษย์ที่มีต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม - ปัญหาสิ่งแวดล้อม - ปัจจัยที่ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม 4. มลพิษและการจัดการ - มลพิษทางอากาศ - มลพิษทางน้ำ - มลพิษทางดิน - ขยะและองเสียอันตราย 5. กฎระเบียบและมาตรการภายใต้ข้อตกลงทางสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ - ข้อตกลงพหุภาคีด้านสิ่งแวดล้อม - มาตรการสมัครใจ
หัวข้อ	หัวข้อย่อย
5. ภัยธรรมชาติและจัดการภัยพิบัติ	1. ภัยธรรมชาติ - คำนิยามของภัยธรรมชาติ - ลักษณะของภัยธรรมชาติ - ความเปราะบางของพื้นที่และผลกระทบ 2. ภัยด้านสภาพภูมิอากาศ - พายุหมุนเขตร้อน - พายุท้องถิ่น - คลื่นพายุซัดฝั่ง - น้ำท่วมฉับพลัน - ภาวะภัยแล้ง

	3. ธรณีพิบัติภัย - แผ่นดินไหวและภูเขาไฟปะทุ - สึนามิ - ดินถล่ม 4. การจัดการภัยพิบัติทางธรรมชาติ - มาตรการที่ใช้ในช่วงก่อนเกิดเหตุการณ์ - มาตรการในระหว่างเหตุการณ์ - มาตรการหลังเหตุการณ์ภัยพิบัติ 5. ลักษณะเฉพาะของภัยพิบัติ - ภัยหลักก่อให้เกิดภัยอื่นที่ตามมา - ภัยพิบัติสามารถเพิ่มความรุนแรงได้หากระดับของความอ่อนไหวของชุมชนมีสูง - ภัยพิบัติสามารถขยายผลสู่พื้นที่ต่างๆ - ภัยพิบัติมีความไม่แน่นอน - ภัยพิบัติจะก่อให้เกิดความโกลาหล

เรื่อง ภูมิศาสตร์มนุษย์

หัวข้อ	หัวข้อย่อย
1. ภูมิศาสตร์ประชากร	1. ความหมายของภูมิศาสตร์ประชากร 2. การเพิ่มประชากร

	- การเพิ่มเชิงเลขคณิต - การเพิ่มเชิงเรขาคณิต - การเพิ่มเชิงชี้กำลัง 3. การกระจายของประชากรโลก 4. อัตราเกิดและอัตรามตาย - อัตราเกิด - อัตรามตาย 5. แบบจำลองการเปลี่ยนผ่านทางประชากร 6. พีระมิตประชากร 7. นัยของการเปลี่ยนแปลงประชากร 8. โครงการควบคุมประชากร - โครงการเคลื่อนย้ายคนข้ามพื้นที่ - ผลของการย้ายคนข้ามพื้นที่ 9. แนวคิดเรื่องจำนวนประชากร 10. ทฤษฎีประชากร 11. การย้ายถิ่น - แนวคิดในการย้ายถิ่น - ปัจจัยในการย้ายถิ่น - กระบวนการย้ายถิ่น - แบบรูปการย้ายถิ่น - ประเด็นเกี่ยวกับการย้ายถิ่น 12. การสูงวัยของประชากร - การดูแลด้านสุขภาพ - การบริการทางสังคม - เงินบำนาญ - โอกาส
หัวข้อ	หัวข้อย่อย

2. ภูมิศาสตร์วัฒนธรรม	1. ความหมายของวัฒนธรรมละภูมิศาสตร์วัฒนธรรม 2. เชื้อชาติ - กลุ่มเชื้อชาติคอเคซอยด์ - กลุ่มเชื้อชาติมองโกลอยด์ - กลุ่มเชื้อชาตินีกรอยด์ - กลุ่มเชื้อชาติออสตราลอยด์ - กลุ่มเชื้อชาติโพลินีเซีย 3. ภาษาละตระกูลภาษา 4. ศาสนา - การแบ่งกลุ่มศาสนา - ศาสนาสำคัญ 5. ภูมิทัศน์วัฒนธรรม - การเกิดภูมิทัศน์วัฒนธรรม - ตัวอย่างของภูมิทัศน์วัฒนธรรม 6. การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรม - นวัตกรรม - การแพร่กระจายวัฒนธรรม - วัฒนธรรมโลกาภิวัตน์หรือวัฒนธรรมโลก 7. อัตลักษณ์และเขตวัฒนธรรม
3. ภูมิศาสตร์เศรษฐกิจ	1. ความหมายภูมิทัศน์วัฒนธรรม 2. ประเภทลักษณะของกิจกรรมทางเศรษฐกิจ - กิจกรรมทางเศรษฐกิจขั้นปฐมภูมิ - กิจกรรมทางเศรษฐกิจขั้นทุติยภูมิ - กิจกรรมทางเศรษฐกิจขั้นตติยภูมิ 3. โลกาภิวัตน์พัฒนาการทางเศรษฐกิจ - ความเข้าใจในด้านโลกาภิวัตน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ - สาเหตุของการเกิดปรากฏการณ์โลกาภิวัตน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ - แนวโน้มและการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจละสังคมในยุคโลกาภิวัตน์

หัวข้อ	หัวข้อย่อย
4. ภูมิศาสตร์การพัฒนา	1. ความหมายของการพัฒนา 2. แนวคิดและทฤษฎีการพัฒนา 3. การวัดระดับการพัฒนา - ตัวชี้วัดทางด้านเศรษฐกิจ - ตัวชี้วัดทางด้านสังคม 4. ทิศทางการพัฒนาในอนาคต
5. ภูมิศาสตร์เมือง	1. แชวมชนเมือง 2. การทำให้เป็นเมือง - นิยามและวิธีการวัด - ประชากรเมืองและอัตราความเป็นเมืองจากอดีตสู่ปัจจุบัน - ประชากรเมืองกับขนาดของเมือง 3. หน้า ขนาดและการกระจายของเมือง 4. โครงสร้างเมือง - โซนการใช้ที่ดินภายในเมือง - แบบจำลองการใช้ที่ดิน - ที่ดินและแบบจำลองมูลค่าที่ดิน 5. ย่านที่อยู่อาศัย 6. ย่านธุรกิจการค้าหรือพาณิชยกรรม 7. ปัญหาเกี่ยวกับเมืองและการแก้ไข

6. ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว	1. แนวคิด คำจำกัดความ องค์ประกอบการท่องเที่ยว - คำจำกัดความการท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยว - องค์ประกอบพื้นฐานของการท่องเที่ยว - องค์ประกอบทางภูมิศาสตร์ของระบบการท่องเที่ยว - ทฤษฎีวิวัฒนาการของแหล่งท่องเที่ยว 2. การเลื่อนไหลของนักท่องเที่ยวและการเติบโตของการท่องเที่ยว 3. การจำแนกประเภทของการท่องเที่ยว 4. ผลกระทบของการท่องเที่ยว - ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม - ผลกระทบด้านสังคมและวัฒนธรรม - ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ 5. การจัดการการท่องเที่ยว

รายละเอียดเนื้อหา

เรื่อง ภูมิศาสตร์เทคนิค

หัวข้อ	หัวข้อย่อย
1. แผนที่	1. แผนที่ - ความหมายของแผนที่ - ชนิดของแผนที่ - องค์ประกอบแผนที่ 2. การอ่านและแปลความหมายแผนที่ - แผนที่ภูมิประเทศ - แผนที่เฉพาะเรื่อง
2. ภาพถ่ายทางอากาศ	1. ความหมาย ขนาดและองค์ประกอบของภาพถ่าย 2. ขั้นตอนการถ่ายรูป 3. ภาพถ่ายคู่ทรวดทรง 4. ชนิดของภาพถ่าย - ภาพถ่ายตั้ง - ภาพถ่ายเฉียงต่ำ

	- ภาพถ่ายเฉียงสูง 5. ชนิดของฟิล์มถ่ายภาพ 6. การแปลและตีความด้วยสายตา - รูปร่าง - ขนาด - แบบรูป - เงา - โทนสี - ความหยาบ ละเอียดหรือลายเนื้อ - ที่ตั้งในเชิงภูมิประเทศ - ความเกี่ยวพัน 7. ระบบการจำแนกการใช้ที่ดินและสิ่งปกคลุมดิน 8. การประยุกต์ภาพถ่ายทางอากาศ - ด้านธรณีวิทยา - ด้านป่าไม้ - ด้านภัยพิบัติ - ด้านการใช้ที่ดินประเภทต่างๆ - ด้านโบราณคดี และประวัติศาสตร์
หัวข้อ	หัวข้อย่อย
3. การรับรู้จากระยะไกล	1. ความหมายของการรับรู้จากระยะไกล 2. วิวัฒนาการของการรับรู้จากระยะไกล 3. ประเภทของการรับรู้จากระยะไกล 4. หลักการเบื้องต้นของการรับรู้จากระยะไกล - กระบวนการและองค์ประกอบของการรับรู้จากระยะไกล - แหล่งพลังงานและการแผ่รังสี - ปฏิสัมพันธ์ของพลังงานในบรรยากาศ - ปฏิสัมพันธ์ระหว่างพลังงานกับลักษณะพื้นผิวโลก - การสะท้อนเชิงสเปกตรัมของพืชพรรณ ดิน และน้ำ 5. ดาวเทียม - ประเภทของดาวเทียม

	- วงโคจรของดาวเทียม - ลักษณะที่สำคัญของดาวเทียมสำรวจทรัพยากรธรรมชาติ 6. สมบัติของข้อมูลจากการรับรู้จากระยะไกล 7. การแปรสภาพและประมวลผลข้อมูลจากการรับรู้จากระยะไกล - การแปลภาพด้วยสายตา - การประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ 8. การประยุกต์ข้อมูลจากการรับรู้จากระยะไกล
4. ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์	1. GIS คืออะไร 2. GIS ประกอบด้วยอะไรบ้าง 3. ข้อมูล GIS - ข้อมูลเชิงพื้นที่ - ข้อมูลอธิบาย 4. ระบบที่สำคัญอย่างไรกับ GIS 5. เครื่องมือ GIS เบื้องต้นที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล 6. GIS สามารถวิเคราะห์ หรือนำเสนอข้อมูลได้อย่างไร 7. GIS ทำอะไรได้บ้าง - แสดงที่ตั้งของสิ่งต่างๆ - แสดงข้อมูลปริมาณ - แสดงความหนาแน่น - หาสิ่งต่างๆที่อยู่ในพื้นที่ - แสดงการเปลี่ยนแปลง 8. การนำเสนอข้อมูล GIS เชื่อมโยงภูมิศาสตร์ด้านใดบ้าง
หัวข้อ	หัวข้อย่อย
5. ระบบกำหนดตำแหน่งบนโลก	1. ความเป็นมาของ GPS 2. องค์ประกอบของระบบ GPS 3. การได้มาซึ่งตำแหน่งของเครื่องรับสัญญาณ 4. การได้มาซึ่งค่าพิกัด 5. การใช้งาน GPS

	6. ตัวอย่างการใช้งาน GPS 7. ตัวอย่างวิธีการใช้งานและทำงานกับ GPS
6. งานภาคสนาม	1. การกำหนดประเด็นของการศึกษา 2. การตั้งวัตถุประสงค์ 3. การวางแผนการดำเนินงาน - การซึ่กตัวอย่าง - แบบสอบถาม - การสัมภาษณ์ - สุขภาพและความปลอดภัย - เครื่องมือ - การทำวิจัยนำร่อง 4. การรวบรวมข้อมูล 5. การนำเสนอข้อมูล 6. การวิเคราะห์และการแปลผลข้อมูล 7. การสรุปผล
7. เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูล	1. กราฟ 2. การวัดการกระจายของข้อมูล - การวัดแนวโน้มเข้าสู่ศูนย์กลาง - การวัดการกระจาย 3. การวัดการกระจายเชิงพื้นที่ - ค่าศูนย์กลางเฉลี่ย - ส่วนเบี่ยงเบนระยะทางมาตรฐาน - การวิเคราะห์ระยะทางจากจุดใกล้เคียง 4. ผลหารที่ตั้ง - การคำนวณค่า LQ - ข้อจำกัดของ LQ